

عنوان مقاله:

به کارگیری قضاوت غیرجامع شرائط و دامنه اختیارات آنان

محل انتشار:

فصلنامه فقه، دوره 28، شماره 105 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

سید ضیاء مرتضوی - دانشیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

یکی از چالش های فقهی که از گذشته مورد توجه و اختلاف نظر فقها بوده است، عهده داری قضاوت از سوی قاضی غیرواجد شرائط قضا در فرض نیاز و مصلحت است. از یک سو قضاوت شرعی دارای شرائطی است و نیاز به نصب دارد و از سوی دیگر با فرض فقدان قاضی واجد شرائط، نظام اجتماعی به دلیل عدم رسیدگی به خصومات و عدم ضمانت اجرایی احکام و حقوق، دچار اختلال و هرج و مرج می شود. در این مقاله با بررسی سخن فقهایی چند و ادله موجود، از یک سو بر اصل جواز قضاوت قاضی غیرواجد شرائطی مانند اجتهاد و عدالت شرعی که قوام اصل قضا وابسته به آن نیست، و از سوی دیگر بر محدود بودن قلمرو اختیارات این دسته از قضاوت به فصل خصومات و نیز قضاوت و اجرای آن دسته از تعزیرات بازدارنده ای که قوام نظم و نظام اجتماعی وابسته به آن است، استدلال شده است؛ آن هم با نصب یا اذن یا وکالت از سوی فقیه جامع شرائط. این نگاه نو در راستای وجوب حفظ نظام و لزوم پرهیز از هرج و مرج و به عنوان نیاز اجتماعی است؛ نیازی که با راه حل های موردی و جزئی که گاه برخی فقها مطرح کرده اند و در مدیریت های کلان جامعه جایی ندارد؛ چنان که از همین منظر محدود به تعزیرات بازدارنده یاد شده گشته است.

کلمات کلیدی:

قضاوت، شرائط قاضی، قاضی مقلد، قاضی ماذون، تعزیرات بازدارنده، حفظ نظام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1214327>

